

حائرة المعارف جامع صلوات

صلوات = ذکر خدا

سید مصطفی علوی

پدیدآورنده: علوی، مصطفی، ۱۳۴۰ -
 عنوان: دائرة المعارف جامع صلوات
 تکرار نام پدیدآور: سید مصطفی علوی
 مشخصات نشر: قم: حدیث مهر، ۱۳۹۰
 مشخصات ظاهری: ۶۱۶ ص.
 بهاء: ۱۲۰۰۰۰ ریال:

ISBN: ۹۷۸ - ۶۰۰ - ۹۱۸۵۶ - ۱ - ۰

وضعیت فهرست نویسی: فیا.
 یادداشت: کتابنامه: ص. ۶۱۱ - ۶۱۶؛ همچنین به صورت زیر نویس.
 موضوع: صلوات - دائرة المعارف ها
 موضوع: صلوات - احادیث
 موضوع: صلوات
 رده کنگره: ۱۳۹۰، ۶۸۵۲/۲۶۷ BP
 رده دیویی: ۲۹۷/۷۷
 شماره مدرک: ۲۱۵۸۶۷۱

دائرة المعارف جامع صلوات

مؤلف سید مصطفی علوی
 نمونه خوان: علیرضا یوسفی
 حروفچینی: حمیدرضا و احسان رحمانی
 صفحه آرای: معصومه حسینی
 ناشر: حدیث مهر
 نوبت چاپ: اول / ۱۳۹۰
 چاپ: سیمای کوثر
 تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه
 قیمت: ۱۲۰۰۰ تومان

مراکز پخش:

۰۹۱۹۳۸۹۳۵۰۰ ۰۲۸۲ - ۵۲۴۲۱۱۰ ۰۲۱ - ۲۲۸۴۵۹۷۵

فهرست مطالب

۷	پیشگفتار
۱۳	فصل اول: اخبار و روایات صلوات
۴۱	فصل دوم: احکام صلوات
۷۱	فصل سوم: صلوات در فرهنگنامه‌ها و فرهنگ عامه
۹۷	فصل چهارم: پرسش و پاسخ
۱۵۹	فصل پنجم: صلوات در کلام بزرگان
۲۳۳	فصل ششم: داستان‌هایی از صلوات
۳۰۱	فصل هفتم: ختومات و اذکار
۳۵۳	فصل هشتم: اشعار صلوات
۳۸۷	فصل نهم: سلم و سلام و صلوات
۴۳۹	فصل دهم: صلوات در جبهه
۴۶۱	فصل یازدهم: ناگفته‌ها و ناشنیده‌ها
۵۳۱	فصل دوازدهم: آشنایی با کتب صلوات
۵۴۱	فصل سیزدهم: گونه‌های مختلف صلوات
۶۱۱	منابع و مأخذ

«پیشگفتار»

الحمد لله رب العالمین و صلی الله علی سیدنا محمد و آله اجمعین لا یمیتا بقیة الله فی الارضین و اللعن الدائم علی اعدائهم من الآن الی قیام یوم الدین.

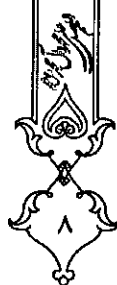
بر روی زمین و آسمانها و کُرات در بین مناجات و تمام کلمات زیاتر از این دعا ندیده است کسی بر خاتم انبیاء محمد ﷺ صلوات وقتی صلوات فرستاده می شود احساس می کنی بر بال ملائک نشسته ای، پنجره های بهشت به رویت باز شده و نسیمی از آن خطه ای جانپور به سویت وزان است.

خنکای روحبخش آن را که باعث شادابی جانت می شود و روح را طراوت و حلاوت تازه ای می بخشد با تمام وجودت حس می نمایی و به لذت می نشینی.

آری، صلوات گرد و غبارهای غفلت، کدورت و غم و اندوه را از قلب های زنگ زده و رنگ و رو رفته ی ما می زداید و می روبد و آن را جلا و صفا می بخشد.

از محاسن ذکر جمیل و شریف صلوات این است که ما را از سایر اذکار و اوراد وارداتی، صادراتی، الحادی، التقاطی و من درآوردی و اذکار و اوراد فرقه ها و نحله های خود خوانده و انحرافی و مدعیان دروغین دینمداری بی نیاز می گرداند، زیرا که هر ذکری را نمی توان به ضرس قاطع به کار گرفت و آن را خرج امور دنیوی، معنوی و بویژه سیر و سلوکی نمود. چراکه امکان ناخالص بودن آن می رود و استاد هم اگر استادی باشد الهی و ولایی و در خط راست و درست و صحیح و دقیق شرعی، از دادن اوراد و اذکار اینچنینی

به شدت احتراز و ابا خواهد نمود ولی ذکر جمیل و زیبای صلوات را چه باک که حضرت باری تعالی خود فرموده:

«ان الله و ملائکته یصلون علی النبی یا ایها الذین آمنوا صلّوا علیه و سلّموا تسلیما؛ همانا خداوند و فرشتگان بر پیامبر درود می فرستند، ای کسانی که ایمان آورده اید بر او درود فرستید و به فرمانش به خوبی گردن نهید و تسلیم باشید (سوره ی احزاب/ آیه ی ۵۶).»

اصولاً به فرموده ی بزرگان، اولیاء، اساتید و علمای طراز اول ما شیعیان، در صلوات همه چیز وجود دارد و ذکر است که هم توحیدی است و هم ولایی، هم جلالی است و هم جمالی. تهلیل و تکبیر و تسبیح و تحمید در او هست و حتی استغفرالله را نیز در درون جان صلوات می توانی به تماشا و مشاهده و معاینه بنشینی.

به قول حضرت ملای رومی:

نام احمد نام جمله اثبات است چونکه صد آمد نود هم پیش ماست
در مورد هیچ عمل عبادی دیگری در قرآن مجید این گونه دستور صریح و شفاف وارد و صادر نشده است. چه عظمتی دارد این ذکر جمیل صلوات که خدا خود ذاکر این ذکر است و البته بزرگان و اولیای برجسته ی الهی نیز به همین واسطه در بُهت و شگفتی فرو رفته اند چه بسا که پس از ادای واجبات شرعی و قرائت قرآن مجید، برترین عبادات و افضل و اکمل قُرَبات به نزد خداوند متعال، درود و صلوات فرستادن بر خاتم و اشرف و اکمل پیامبران است و از این رو، صلوات ذکر است جامع، مانع و کامل و بسیار پر ارزش و گرانبها.

آری، صلوات از شعارهای بسیار جذاب و پُرطرفدار و مشترک کُلّ امت اسلامی است و در میان مسلمانان هیچ ذکر و وردی به فراگیری و جهان شمولی صلوات نیست.

درست است که فرموده: «الا بذکر الله تطمئنّ القلوب»، ولیکن آرامش و قوّت قلبی که به هنگام صلوات فرستادن نصیب ما می شود را با دیگر آیات و اذکار الهی بدست نمی آوریم پس: اللهم صل علی محمد و آل محمد و عجل فرجه.

بدین خاطر است که معتقدم صلوات «سَرآمد اذکار» و «برترین اذکار» و «أَمُّ الْأَذْكَار» است و مسلمانان در خلوت و جلوت هیچ ذکر را چون ذکر شریف صلوات، با ذوق و شوق و طیب خاطر نمی‌فرستند و همواره از شیرینی آن سرمستند.

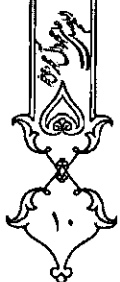
شاید یکی از دلایل این باشد که خداوند متعال برای این ذکر، فراخوان عمومی داده و خود و جمیع ملائکه‌اش پشت این ذکر ایستاده‌اند و نه تنها بدان مترنم هستند بلکه مؤمنین و ایمان آورندگان را هم به فرستادن این ذکر تشویق می‌نمایند.

حُسن دیگر صلوات این است که نیازی به اعداد و ارقام ندارد. وضویت را که گرفتی به احترام خدا رو به قبله می‌نشینی و ادب ظاهری را بجا آورده و با شوق و اخلاص شروع به گفتن این ذکر می‌کنی تا هر مقدار که حواله‌ات باشد. البته در کلاس‌های پیشرفته‌ی سیر و سلوکی اعداد و ارقام خاصی برای صلوات قائل شده‌اند که آن خود یک بحث جداگانه‌ای است و ...

حال سؤال این است که چرا خداوند متعال در میان آنهمه آیات و اوراد و اذکار، این ذکر را برای خود برگزیده است و چرا مؤمنین و مؤمنات در پایان نمازهای واجب آیه‌اش را خوانده و دسته‌جمعی بطور آهنگین آن را قرائت می‌نمایند؟ چرا هر کاری که می‌خواهیم شروع کنیم از صلوات مدد می‌گیریم؟ چرا هر کجا که کم می‌آوریم صلوات می‌فرستیم و چرا هر گمشده‌ای را با صلوات پیدا می‌کنیم؟ آیا صلوات، حلال مشکلات است؟ آیا صلوات دوی دردهای ما است؟ اگر نیست پس چیست، چرا آنهمه خواص و فایده و فضیلت در آن خوابیده است؟

مشکل ما این است که از بسیاری از نعمت‌های بی‌شمار الهی که به رایگان و سهولت و آسانی در اختیارمان قرار گرفته است غافلیم و آنها را نادیده می‌گیریم. از جمله‌ی این نعم الهی همین ذکر عظیم صلوات است. صلواتی که شفا و دوی هر درد بی‌درمان است.

همین صلواتی که فراگیرترین، عمومی‌ترین، دم‌دست‌ترین و در دسترس‌ترین و در عین حال، محبوب‌ترین شعار بیش از یک میلیارد مسلمان جهان است و هر روز و هر ساعت و هر دقیقه و هر ثانیه آن را بر لب دارند و

زمزمه می‌کنند و از آن نیرو و مدد می‌گیرند و اگر بخواهیم از تعداد صلواتهایی که مسلمین جهان در طول تنها یک شبانه روز بدان اشتغال دارند آماری بگیریم رقم عجیب و غریب و شگفت‌انگیز و بُهت‌آوری خواهد شد. آری، فرموده‌اند که عیب اینجاست که صلوات، ذکر است که دم دست همه می‌باشد و لذا به همین خاطر قدر و بهایش مغفول افتاده و خودش مهجور!

حضرت کیمیا اثر و مقتدای اهل نظر، حاج شیخ حسنعلی نخودکی اصفهانی رحمته الله این اعجوبه‌ی روزگار نیز بدین مطلب اشاره و تصریح نموده و درد دلها نموده است که در نوبت خود بدان پرداخته خواهد شد.

نیز حضرت جمال‌السالکین و شیخ‌العارفین، جناب بقیة الاولیاء، حضرت آیت‌الله العظمی شیخ محمدتقی بهجت (رضوان‌الله تعالی علیه) در این باره فرموده‌اند که: «در بعضی روایات آمده است که انبیای گذشته به امت خود می‌گفتند: «ذکری به شما می‌آموزیم که حق ندارید آن را در هر جا بگویید، اگر در جایی مضطر شدید و مسائل شدیدی برایتان پیش آمد، آن وقت اجازه دارید آن دعا را بخوانید، آن دعا یکی از اسرار الهی است، باید دست هر کسی نیفتد.» آنگاه ذکر با عظمت و شریف صلوات را به آنها می‌آموختند.» (کتاب پرده‌نشین، حجت الاسلام علی‌آبادی، ص ۱۷۲، نشر هنارس)

بلی ای عزیز، اکنون این ذکر کیمیا اثر به راحتی و رایگان در اختیار من و شماست. آیا با او چه خواهیم کرد و چه قدر و بهائی برایش قائل خواهیم بود و چه مقدار عزیزش خواهیم داشت و ... ؟

حضرت ثامن‌الحجج، امام علی بن موسی الرضا علیه السلام فرموده‌اند:

«هر کس قدرت ندارد کفاره‌ی گناهانش را پرداخت کند، گناهان او سنگین شده، احساس ظلمت و تاریکی می‌کند زیاد بر محمد و آل محمد صلوات بفرستد.» (وسائل الشیعه، ج ۷، ص ۱۹۴)

چرا؟ مگر صلوات چه می‌کند؟ آیا صلوات معجزه‌گر بوده و اعجاز می‌نماید؟

در جواب از لسان اهل بیت علیهم السلام می‌گوییم که آری، صلوات معجزه‌گر است و اعجازش این است که درهم شکننده‌ی گناهان است. صلوات ریشه و

اساس گناهان ما را می‌خشکاند و ساختمان گناه و ساختار آن را در هم نموده و زیر و زبر می‌نماید و همه‌ی لکه‌های آن را از بین می‌برد و در عوض قلب انسان را جلا و صفا داده و نورانی می‌نماید. (مستدرک، ج ۵، ص ۳۳۴)

حتی در روایتی از حضرت نبی اکرم ﷺ داریم که فرموده‌اند: «هر کس یک مرتبه بر من صلوات بفرستد ذره‌ای از گناهانش باقی نمی‌ماند.» (جامع الاخبار، فصل ۲۸، ص ۶۷، روایت ۳ و ۱۱)

حالا چگونه و چطور یک مرتبه صلوات فرستادن، گناهان من و شما را پاک می‌نماید و چگونه باید صلوات بفرستیم تا اثری از گناهان ما باقی نماند را باید در متن کتاب به جستجو و کاوش نشست تا جواب آن را از زبان و لسان خدا، قرآن و اهل بیت عصمت و طهارت ﷺ دریافت.

به هر حال سعی شده در این کتاب که در نوبه‌ی خود «دائرة المعارف صلوات» است علاوه بر گفته‌های صلوات، ناگفته‌ها نیز مطرح شوند و نوآوری‌هایی نیز در این زمینه صورت پذیرد تا جایی که خواننده را از مراجعه به دیگر کتب مربوطه باز دارد. زیرا بدون مبالغه و به ضرس قاطع می‌توانم گفت مجموعه‌ای به این حجم و قد و قواره درباره‌ی صلوات تا کنون نگاشته نگردیده است. البته بنده معتقد نیستم که هر کتاب پر برگی الزاماً پر بار هم می‌باشد ولیکن سعی و تلاش خود را نموده‌ام که این مجموعه نسبت به سایر کتب مشابه حتی المقدور کم و کاست کمتری داشته باشد که آن را هم شما عزیزان خواننده به لطف گذشت و بزرگواری خود بر ما خواهید بخشید و نواقص آن را ان شاء الله یادآور خواهید شد.

«یاد و سپاس»

ابتدا از همسر محترمه و فرزندان بردبارم تشکر و سپاسمندی ویژه‌ای دارم و اگر حوصله و همکاری ایشان نبود مطمئناً این کتاب بسامان نمی‌رسید.

عده‌ای از دوستان دانشجوی ما که در حوزه و دانشگاه مشغول تحصیل و فراگیری علم هستند قبول زحمت نموده و قسمتی از منابع مورد نیاز این کتاب را تهیه و برای مدتی در اختیارم نهادند. یک تشکر مخلصانه و امداشان

هستم که از همینجا نثارشان می‌نمایم.

زحمات حروف‌نگاری سخت و سنگین این اثر را دو برادر مؤمن و مخلص از تاکستان شهر خوشه‌های زرین بدوش کشیدند که برای سلامتی هر دو برادر صلواتی بر محمد و آل محمد علیهم‌السلام نثارشان می‌نمایم.

اللهم صل علی محمد و آل محمد و عجل فرجهم

جناب آقای علیرضا یوسفی (برادر همسر) با حوصله‌ای تام و تمام در چندین مرحله نمونه‌خوانی سخت کتاب را قبول زحمت نموده و برعهده گرفت. مزد زحمات ایشان را نیز حواله می‌دهم به صاحب صلوات.

از مدیر زحمتکش و مدبر انتشارات هنارس جناب آقای علی‌آبادی و همکاران محترمش نیز سپاس ویژه دارم. این عزیزان برای هر چه با شکوهرتر چاپ شدن این اثر از هیچ کوشش و تلاشی فرو نگذاشتند. برای سلامتی همه‌ی این صدیقان ارجمند و خانواده‌های محترمشان و شما خوانندگان بزرگوار و گرامی صلواتی نثار محمد و آل محمد علیهم‌السلام می‌نمایم:

«اللهم صل علی محمد و آل محمد و عجل فرجهم»

سید مصطفی علوی ۹ رمضان المبارک ۱۴۳۲

۹۰/۵/۱۸

تاکستان - خیابان حُجَّت علیها‌السلام - جنب مسجد - بن بست اول - درب مقابل

کد پستی ۱۶۳۶۵ - ۳۴۸۱۶

تلفن: ۵۲۲۶۹۴۰ - ۰۲۸۲

